

9

JUSTÍCIA

L'any 2020 es pot definir com un any extraordinari, i no per ser excepcionalment bo, sinó més aviat al contrari, per l'anormalitat que s'ha viscut derivada de la situació de pandèmia sanitària. A Justícia, va afectar aturant tota l'activitat judicial des del 16 de març fins al 4 de juny de 2020, llevat dels serveis mínims que fixaren el Consell General del Poder Judicial i el Ministeri de Justícia. Aquesta aturada ha influït en la baixada en l'entrada del nombre d'assumpes als jutjats i també en una menor resolució, si bé cap al darrer trimestre de 2020 es veu un repunt important, encara que no permet superar les dades de l'any anterior, 2019¹.

En tot cas, el balanç continua sent negatiu, en un percentatge inferior a altres anys, en què influeix la menor entrada d'assumpes, però continua creixent la litispèndència als jutjats. A causa d'aquesta menor entrada, podem dir que la pandèmia no ha afectat significativament el retard existent.

Dins l'àmbit civil, ha baixat l'entrada d'assumpes però s'ha guanyat en complexitat. L'increment es dona en monitoris: reclamació de rebuts i factures; ordinaris, que són els procediments més complexos; concursos de persones físiques no empresaris, i procediments arrendataris i precaris,

és a dir, per recuperar la possessió d'habitatges. Aquests darrers procediments s'han vist afectats per normativa estatal aprovada a fi d'evitar el desnonament de persones en situació de vulnerabilitat. Això provoca una saturació dels serveis socials, que han d'informar, i un retard i, cada vegada més, una major conflictivitat per poder dur a terme desnonaments acordats judicialment. La difícil situació econòmica es comença a reflectir precisament amb la pujada d'aquest tipus de procediments. Al contrari, els procediments d'execució hipotecària són gairebé testimonials — només 178— tenint en compte que l'any 2015 van ser 1.026.

També es significativa la baixada en l'entrada d'expedients al jutjat que resol exclusivament els procediments que versen sobre la nul·litat de clàusules en contractes de préstec amb garantia immobiliària. Aquest any 2020 han estat 1.386 assumpes. L'any 2018, en canvi, varen ser 4.737, i el 2019, 2.243. Pareix una temàtica que comença a mostrar signes d'esgotament gràcies a la unificació de criteris i a la jurisprudència tant del Tribunal de Justícia de la Unió Europea com del Tribunal Suprem.

D'altra banda, els quatre jutjats de família van donant una resposta satisfactòria. Repunta en quasi uns 400 assumpes la litispèndència en relació amb l'any anterior, però s'ha de recalcar l'esforç que s'ha fet per unificar criteris durant el confinament i

1. Les dades de l'apartat són del Poder Judicial (2021), Estadística Judicial, <https://www.poder-judicial.es/cgpj/es/Temas/Estadistica-Judicial/Bases-de-datos-de-la-estadistica-judicial-PC-AXIS/>

també amb posterioritat, fet que va contribuir que els advocats de família poguessin donar els millors consells als molts dubtes que es van produir en aquests períodes, i que això pogués evitar un major grau de conflictivitat i de recórrer als jutjats. També es va reflectir en l'època del confinament perquè es continuessin complint els règims de visites i els trasllats de menors, sense problemes per als progenitors amb els costos de seguretat.

La jurisdicció mercantil és de les poques que puja en entrada d'assumptes. S'han resolt més casos, però, amb un increment de l'entrada, la litispendència és una mica superior. Aquesta pujada és deguda als procediments en transport aeri, si bé es preveu que per ara sigui una situació conjuntural, a causa de la baixada en transport nacional i internacional, aeri o marítim per la situació sanitària. A més, han pujat els concursos voluntaris, però els necessaris estan suspesos per Reial decret llei 8/2020, de 14 de març, una mesura aprovada inicialment mentre duràs l'estat d'alarma però que es va prorrogar tot el 2020.

Així mateix, a instrucció han entrat menys assumptes, se n'han resolt una mica menys, però així i tot s'ha reduït la litispendència. De fet, els gairebé tres mesos de confinament i la baixada de turisme tenen una incidència proporcional en una baixada de denúncies. Es mantén més o menys la situació en matèria de denúncies per violència domèstica, àmbit familiar que no és violència sobre la dona, encara que augmenta el nombre de les ordres de protecció.

Als jutjats de violència sobre la dona, la situació és insostenible. La previsió d'en-

trada d'assumptes en aquests jutjats és de 1.600, no obstant estan entrant més de 3.600 casos a cada un dels dos jutjats. En aquests moments ja es necessitarien dos jutjats més, que de moment no hi ha. La pandèmia no s'ha vist reflectida en un augment de casos; al contrari, han baixat les denúncies, se n'han posat 637 menys i hi ha un descens de 1.041 assumptes.

Pel que fa als jutjats penals, segueixen més o menys igual. S'ha fet un gran esforç per recuperar el retard que ha suposat la suspensió de judicis quasi tres mesos, i es pot dir que en acabar l'any la demora ja havia estat, si més no, minimitzada. Menors presenta números favorables per la baixada en l'entrada d'assumptes, encara que se n'han resolt una mica menys, però, així i tot, ha baixat la litispendència dels jutjats. Als jutjats de menors continua sent preocupant el nombre de delictes en què intervé la violència —entesa en un sentit ampli— i que també comprèn els delictes de violència de gènere i domèstica. D'altra banda, el jutjat de vigilància penitenciària millora, han entrat menys assumptes, també se n'ha resolt una mica menys, però prou per baixar el nombre de casos al jutjat. Durant el 2020, des del setembre, es posa un reforç amb un segon jutge per ajudar a millorar la litispendència i situació de col·lapse que vivia el jutjat.

La jurisdicció contenciosa administrativa augmenta lleugerament la seva litispendència, encara que s'ha resolt més casos. Això deriva de l'acumulació d'assumptes antics que té aquesta jurisdicció i la dificultat de la matèria. La situació de pandèmia influeix en aquests jutjats, l'entrada d'assumptes ja es va veure incrementada

notablement cap a finals de 2020, tenint en compte que es veuen les multes i els recursos contra sancions administratives. S'ha mantingut el reforç d'un magistrat a cada jutjat, si bé no s'ha renovat el del jutjat número 3, i que està centrat en la resolució de 15 procediments ordinaris a fi d'alleugerir el retard i l'acumulació d'aquests assumptes, però no es considera que doni un resultat satisfactori i s'estudia la possibilitat d'adoptar alguna altra mesura de reforç.

Pel que fa a la jurisdicció social, segueix la mateixa tònica d'aquest any: baixa l'entrada, es resol un poc menys i s'incrementa la litispèndència lleugerament. Els acomiadaments són la matèria que té més entrada. Això reforça la impressió d'una situació econòmica difícil. Es manté un reforç transversal i al juny va entrar un reforç que exclusivament resol matèria d'acomiadaments a fi d'evitar que es demori més d'un any aquest tipus de situació, molt difícil per al treballador i que comporta moltes despeses durant tot el temps que el procés està en tràmit.

A més a més, l'Oficina d'Atenció a les Víctimes de Delictes continua fent una feina extraordinària en el suport a les víctimes de delictes i es pot comprovar en el cas de la darrera víctima mortal de gènere. Dins aquest àmbit de protecció, de cada cop agafen més força les sales amigables a fi de permetre que els menors víctimes de delictes a l'hora d'interactuar amb els jutjats ho puguin fer des d'un lloc més acollidor, sense la fredor pròpia de les instal·lacions judicials, si bé queda feina per fer en la prova anticipada i evitar la doble victimització. Aquesta és una passa molt

important a l'hora de la protecció de les víctimes menors.

Finalment, el 2020 ha suposat l'entrada del teletreball i dels judicis telemàtics. Hi ha hagut un esforç significatiu per continuar treballant, recuperar al més aviat possible el temps de paralització de l'activitat i que no col·lapsi el sistema judicial, que està malmès i té unes necessitats d'espai molt importants a Palma, on es necessita créixer i ja no hi queda cap espai disponible. Es mantén el repte que ja s'ha posat de manifest en anteriors ocasions: la necessitat a Palma de créixer en edificis judicials tant pel que fa al Tribunal Superior de Justícia i l'Audiència Provincial com als jutjats unipersonals. No hi ha més espai i això influeix de manera directa perquè no s'implantin més jutjats, que són molt necessaris per donar a la ciutadania un servei adequat. A més, les Illes Balears són la quarta comunitat amb la litigiositat més alta de l'Estat espanyol. S'ha previst per a l'any vinent l'entrada de dos jutjats nous a Palma, un social i un mercantil, relacionats amb la saturació de les jurisdiccions i que es preveu que siguin dels més afectats en entrada d'assumptes per la situació econòmica que provoca la pandèmia sanitària.

Amb tot, ha estat un any difícil, de molts de canvis a l'hora de fer feina per a tots els intervinents en l'àmbit judicial, però del qual podem fer un balanç favorable en la mesura que, amb gran esforç, s'ha mitigat el retard que la suspensió d'actuacions va comportar i s'ha pogut fer feina amb condicions de seguretat, amb adaptació a aquesta situació i s'ha intentat que afectés al mínim possible la ciutadania.